

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 20. detsember 2022
(OR. en)

15867/22

ENT 172
MI 926
CHIMIE 102
ENV 1279
SAN 658
IND 548
COMPET 1014

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	8. detsember 2022
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2022) 8854 final
Teema:	KOMISJONI SOOVITUS, 8.12.2022, millega kehtestatakse ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide Euroopa hindamisraamistik

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2022) 8854 final.

Lisatud: C(2022) 8854 final

Brüssel, 8.12.2022
C(2022) 8854 final

KOMISJONI SOOVITUS,

8.12.2022,

**millega kehtestatakse ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide
Euroopa hindamisraamistik**

KOMISJONI SOOVITUS,

8.12.2022,

millega kehtestatakse ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide Euroopa hindamisraamistik

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa rohelises kokkuleppes¹ on määratud kestlikule majandusele ja ühiskonnale ülemineku saavutamiseks neli omavahel seotud poliitilist eesmärki: kliimaneutraalsus, bioloogilise mitmekesisuse kaitse, ringmajandus ja nullsaaste eesmärk mürgivaba keskkonna saavutamiseks.
- (2) ELi kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia² eesmärk on toetada kestlikule majandusele ülemineku rahastamist.
- (3) Taksonoomiamääruses³ on sätestatud neli tingimust, millele majandustegevus peab vastama, et seda saaks pidada kestlikuks. Samuti on selles sätestatud kuus keskkonnaeesmärki, sh üleminek ringmajandusele ning saaste vältimine ja kontroll.
- (4) Dokumendis „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia. Mürgivaba keskkonna loomise suunas“⁴ (edaspidi „kemikaalistrateegia“) teatas komisjon, et töötab välja ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide kriteeriumid. Samuti loob komisjon liikmesriikidele, tööstussektorile ja teistele sidusrühmadele stiimulid, et seada prioriteediks innovatsioon, leidmaks võimaluse korral⁵ asendused probleemsetele ainetele eri sektorites, näiteks tekstiili-, toiduga kokkupuutuvate materjalide, info- ja sidetehnoloogia, ehitusmaterjalide, vähese CO₂ heitega liikuvuse, akude või taastuvate energiaallikate sektoris.
- (5) Euroopa Parlament on võtnud vastu kemikaalistrateegiat käsitleva resolutsiooni,⁶ milles rõhutatakse vajadust töötada välja ohutuks ja kestlikuks kavandamise kriteeriumid, et aidata vältida ja ohjata saastet, parandada toodetes esinevate ohtlike kemikaalide jälgimist ning edendada nende asendamist ohutumate ja kestlikumate alternatiividega. Ka nõukogu 15. märtsi 2021. aasta järeldustes kemikaalistrateegia kohta⁷ kutsutakse komisjoni üles töötama koostöös liikmesriikidega ja sidusrühmadega konsulteerides kiiresti välja ühtlustatud, selged ja täpsed määratlused ning vajaduse korral kriteeriumid või põhimõtted selliste kemikaalistrateegia tõhusaks

¹ COM(2019) 640 final.

² COM(2021) 390 final.

³ Määrus (EL) 2020/852.

⁴ COM(2020) 667 final.

⁵ Nagu on kirjeldatud kestlikkust toetavas kemikaalistrateegias (COM(2020) 667 final).

⁶ Euroopa Parlamendi 10. juuli 2020. aasta resolutsioon kestlikkust toetava kemikaalistrateegia kohta (2020/2531(RSP)), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0201_ET.pdf.

⁷ Nõukogu 15. märtsi 2021. aasta järeldused 6941/21 „Liidu keskkonnasäästlike kemikaalide strateegia: aeg tegutseda“, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6941-2021-INIT/et/pdf>.

rakendamiseks oluliste mõistete jaoks nagu „ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalid“.

- (6) Ringmajanduse tegevuskavas⁸ on märgitud, et komisjon toetab teadusuuringute ja innovatsiooni abil ohtlike ainete asendamist ja kõrvaldamist.
- (7) ELi tegevuskavas „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas“⁹ ning ettepanekus võtta vastu määrus, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik,¹⁰ on rõhutatud kohustust tagada, et kemikaalid ja materjalid on kavandatud võimalikult ohutuks ja kestlikuks kogu nende olemusringi vältel, nii et materjalitsükli oleksid mürgivabad.
- (8) Esimese sektorispetsiifilise viite ohutuks ja kestlikuks kavandamisele võib leida ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegias¹¹. Strateegias rõhutatakse ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide kriteeriumide väljatöötamise tähtsust, et toetada tööstussektorit tekstiiltoodetes probleemsete ainete asendamisel, või kui see pole võimalik, siis nende minimeerimisel.
- (9) Ka Euroopa kodanikud peavad tegutsemist vajalikuks. 2020. aasta Eurobaromeetri uuring¹² näitab, et 84 % eurooplastest on mures igapäevatoodetes sisalduvate kemikaalide mõju pärast nende tervisele ja 90 % on mures kemikaalide mõju pärast keskkonnale.
- (10) Kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist käsitlevas määruses (EÜ) nr 1907/2006¹³ (REACHi määrus) on juba kindlaks määratud mitusada väga ohtlikku ainet ning veel paljud vastaksid probleemsete ainete määratlusele, mis on sätestatud ettepanekus võtta vastu määrus, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik¹⁴.
- (11) Selleks et üleminek ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalidele oleks edukas, on vaja ühist arusaamist ohutuse ja kestlikkuse aspektidest¹⁵. Seetõttu tuleb osalejate, sektorite ja väärtusahelate vahelise sidususe tagamiseks töötada välja ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide Euroopa hindamisraamistik, mis aitaks määratleda ohutuse ja kestlikkuse kriteeriume.
- (12) Kavandatav raamistik peaks võimaldama hinnata igakülgset kemikaalide ja materjalide ohutust ja jätkusuutlikkust kogu nende olemusringi vältel ning toetama selliste kemikaalide ja materjalide kavandamist, väljatöötamist, tootmist ja kasutamist, mis tagavad soovitud funktsiooni või teenuse ning on samas ohutud ja kestlikud. Raamistiku kohaldamine võimaldab määratleda mõiste „ohutuks ja kestlikuks kavandatud“ kriteeriumid, mis peaks aitama kehtestada kemikaalide ja materjalide ohutuse ja kestlikkuse ranged standardid.

⁸ COM(2020) 98 final.

⁹ COM(2021) 400 final.

¹⁰ COM(2022) 142 final.

¹¹ COM(2022) 141 final.

¹² Eurobaromeetri uuring (2020) „Attitudes of European citizens towards the environment – March 2020“ (Euroopa kodanike keskkonnahoiakud – märts 2020), <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2257>.

¹³ <https://echa.europa.eu/candidate-list-table>.

¹⁴ COM(2022) 142 final.

¹⁵ Euroopa Komisjon, 2021, „Mapping study for the development of Sustainable by Design criteria“ (Kaardistusuuring ohutuks ja kestlikuks kavandamise kriteeriumide väljatöötamise kohta), <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f679c200-a314-11eb-9585-01aa75ed71a1/language-en>.

- (13) Ohutuse ja kestlikkuse mõõtmete, aspektide, meetodite, näitajate ja vahendite läbivaatamisel,¹⁶ mis on käesoleva soovituselise lisa põhiline osa, keskendutakse peamiselt kemikaalide ohutusele ja kestlikkusele, kuigi viidatakse ka mitmele täiendavale kestlikkuse sotsiaal-majanduslikule aspektile. Lisateabe andmiseks ja rohkem teavitatud otsuste tegemiseks, eelkõige asendamise edendamisel, võib osutada vajalikuks hinnata lisaks juba kaalutud aspektidele sotsiaal-majanduslike aspekte. Neid kaalutlusi võib raamistiku kohaldamisel vajadust mööda arvesse võtta.
- (14) Kavandatud „ohutuks ja kestlikuks kavandamise“ raamistiku eesmärk on olla teadusuuringute ja innovatsiooni esirinnas ning edendada uusimate teaduslike teadmiste kasutamist, et täita innovatsioonis ohutuse ja kestlikkuse kõige kõrgemaid eesmärke.
- (15) Raamistiku eesmärk peaks olema saada ülemaailmseks võrdlusaluseks, mida kasutatakse rohetööstusele üleminekuks vajalikus innovatsioonis; probleemsete ainete tootmise ja kasutamise võimalikult suurel määral asendamisel; kemikaalide ja materjalide tootmiseks kestlike ressursside ja lähteainete kasutamise edendamisel; kemikaalide ja materjalide tootmise ja kasutamise kliimale, keskkonnale ja inimeste tervisele avalduva mõju minimeerimisel kogu nende olemusringi vältel ning tööstuse ja ametiasutuste teadus- ja arendustegevuse investeringute õigesse suunda juhtimisel.
- (16) Käesolevas soovitusel esitatakse ettepanek luua ohutuks ja kestlikuks kavandamise Euroopa raamistik lähtekohana liikmesriikidele, tööstussektorile, akadeemilistele ringkondadele, teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonidele ning ohutute ja keskkonnasäästlike kemikaalide ja materjalide võrdlusaluseid andvatele asutustele.
- (17) Soovitusel kehtestatakse raamistiku katsetamise periood ning liikmesriikide ja sidusrühmade katseperioodi ajal kasutatava vabatahtliku aruandluse mehhanism. Raamistiku läbivaatamisprotsessiga alustatakse hiljemalt katseperioodi lõpus. Katsetamise perioodil kogutud tagasiside põhjal kaalub komisjon, kas vajaduse korral lisada hindamisse täiendava elemendina ohutuse ja keskkonnapärasuse ning majandusliku ja sotsiaalse kestlikkuse aspektid.
- (18) Nagu on rõhutatud kemikaalistrateegias, on uute lahenduste väljatöötamiseks ning nii rohe- kui ka digipöörde toetamiseks tingimata vaja suuremaid avaliku ja erasektori investeringuid ohutute ja keskkonnasäästlike kemikaalide pakkumiseks ning keemiatööstuse suuremat innovatsioonisuhetust. Visioon aastaks 2030, millele see soovitus tugineb, peaks järelikult tagama, et ohutuid ja keskkonnasäästlikke kemikaale ja materjale käsitlevad tulevased Euroopa, riiklikud ja rahvusvahelised algatused põhinevad kavandatud raamistikul. Komisjon tutvustab käesolevat soovitusel rahvusvahelistel foorumitel.
- (19) Selleks et luua stiimulid raamistiku katsetamiseks ja eelkõige selleks, et käsitleda probleemsete ainete teemat, toetab komisjon katseperioodi. Seda tehakse eelkõige raamiprogrammi „Euroopa horisont“ meetmete abil, mis on ette nähtud ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide väljatöötamiseks, ning katsemeetodite ja hindamisvahendite arendamise ja täiustamise teel, et laiendada raamistiku pakutavaid hindamisvõimalusi.

¹⁶ Caldeira, C., *et al.*, „Safe and Sustainable by Design chemicals and materials. Review of safety and sustainability dimensions, aspects, methods, indicators, and tools“ (Ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalid ja materjalid. Ohutuse ja kestlikkuse mõõtmete, aspektide, meetodite, näitajate ja vahendite läbivaatamine), EUR 30991 EN, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-47560-6 (internetis), doi:10.2760/879069 (internetis), JRC127109. 2022.

- (20) Komisjon on välja töötanud ka ohutute ja keskkonnasäästlike kemikaalide ja materjalide strateegilise uurimis- ja innovatsioonikava,¹⁷ milles on määratud kindlaks kemikaalide ja materjalide olemusringi peamised uurimis- ja innovatsioonivaldkonnad (kavandamine, tootmine, kasutamine ja kõrvaldamine/ringlussevõtt/tervendamine), et hõlbustada ja toetada Euroopa ja riigi tasandil tööstuse ohututele ja keskkonnasäästlikele kemikaalidele ja materjalidele üleminekut.
- (21) Komisjon, olles teadlik kavandatava raamistiku rakendamiseks vajalikest andmetest, edendab jätkuvalt leitavaid, juurdepääsetavaid, koostalitlusvõimelisi ja taaskasutatavaid (FAIR) andmeid. Komisjon arendab ka ELi ühist kemikaalide andmeplatvormi,¹⁸ et hõlbustada juurdepääsu kemikaale käsitlevates liidu õigusaktides kasutatud olemasolevatele andmetele ning nende andmete jagamist ja taaskasutamist.
- (22) Käesolevas soovitusel järgitakse subsidiaarsuse põhimõtet, sest kavandatav ohutus ja kestlikuks kavandamise raamistik teenib Euroopa teadusruumi ning kemikaalide ja materjalide ühtse turu vajadusi juhtudel, kui Euroopa tasandil on vaja ühtset arusaamist kemikaalide ja materjalide ohutuse ja kestlikkuse kohta. Soovitus järgib proportsionaalsuse põhimõtet, sest selles ühendatakse raamistiku kehtestamine õiguslikult mittesiduvate vahenditega katsetamise perioodiga, kaldumata kõrvale mis tahes kehtivatest või tulevastest (liidu) õigusaktidest kemikaalide ja materjalide kohta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. EESMÄRK JA KOHALDAMISALA

- 1.1. Käesoleva soovitusel tehakse ettepanek luua teadus- ja innovatsioonitegevuse tarbeks ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide Euroopa raamistik. Katseperioodi ja raamistiku üksikasjad, mis põhinevad komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse tehnilistel aruannetel,^{19,20} on esitatud soovitusel lisas.
- 1.2. Kavandatav raamistik koosneb kemikaali või materjali ohutuse ja kestlikkuse aspektide hindamise meetoditest. Raamistiku rakendamisel saadud tulemused võimaldavad määratleda mõiste „ohutuks ja kestlikuks kavandatud“ kriteeriumid, sealhulgas punktisüsteemid ja saadud tulemuste põhjal välja töötatud künnised. Samaaegselt raamistiku läbivaatamisega alustatakse ka kriteeriumide määratlemise protsessiga. Käesoleva soovitusel eesmärk on alustada hindamisraamistikku katsetamisega ja saada tagasisidet, et oleks võimalik parandada selle asjakohasust, usaldusväärsust ja toimivust.

¹⁷ Euroopa Komisjon, „Strategic Research and Innovation Plan for Safe and Sustainable Chemicals and Materials“ (Ohutute ja keskkonnasäästlike kemikaalide ja materjalide strateegilise uurimise ja innovatsiooni kava), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022, ISBN 978-92-76-49115-6, doi 10.2777/876851.

¹⁸ COM(2020) 667 final.

¹⁹ Caldeira C., Farcas L., Moretti C., *et al.*, „Safe and Sustainable by Design chemicals and materials. Review of safety and sustainability dimensions, aspects, methods, indicators, and tools“ (Ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalid ja materjalid. Ohutuse ja kestlikkuse mõõtmete, aspektide, meetodite, näitajate ja vahendite läbivaatamine), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-47560-6, doi:10.2760/879069.

²⁰ Caldeira C., Farcas L., Garmendia, I., *et al.*, „Safe and sustainable by design chemicals and materials: Framework for the definition of safe and sustainable by design criteria for chemicals and materials“ (Ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalid ja materjalid. Ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide kriteeriumide määratlemise raamistik), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-53264-4, doi: 10.2760/487955.

- 1.3. Soovitus on adresseeritud liikmesriikidele, tööstussektorile, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd), akadeemilistele ringkondadele ning teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonidele, kes töötavad välja kemikaale ja materjale või osalevad nende väljatöötamises. Soovitusena kutsutakse neid üles kasutama raamistikku oma teadus- ja innovatsiooniprogrammides ning kemikaalide või materjalidega seotud tegevuses. Samuti soovitatakse neil viidata raamistikule asjakohastes poliitika- või strateegiadokumentides.
- 1.4. Liikmesriigid, tööstussektor, akadeemilised ringkonnad ja piirkondlikud organisatsioonid peaksid tagama ka selle, et raamistiku kohaldamisel koostatud ja kasutatud meetodid, mudelid ja andmed vastavad leitavuse, juurdepääsetavuse, koostalitlusvõimelisuse ja taaskasutatavuse (FAIR) juhtpõhimõtetele.

2. KASUTAMISVALDKONNAD LIIKMESRIIKIDES

Liikmesriike kutsutakse üles:

- 2.1. edendama raamistikku oma riiklikes teadus- ja innovatsiooniprogrammides ning toetama seeläbi rakenduste ja kasutusjuhtude abil katsetamisperioodi;
- 2.2. suurendama kvaliteetsete FAIR-andmete kättesaadavust ohutuse ja kestlikkuse hindamiseks ning lisama selle aspekti oma riiklikesse teadus- ja innovatsiooniprogrammidesse ning vajaduse korral seotud poliitikasse;
- 2.3. toetama hindamismeetodite, mudelite ja vahendite täiustamist ning tegema uued meetodid, mudelid ja vahendid kättesaadavaks, et need ohutuse ja kestlikkuse hindamise parandamise eesmärgil raamistikku integreerida;
- 2.4. toetama õppekavade väljatöötamist, et tagada raamistiku rakendamiseks vajalike oskuste õpetamine.

3. KASUTAMISVALDKONNAD TÖÖSTUSES, AKADEEMILISTES RINGKONDADES NING TEADUS- JA TEHNOLOOGIAORGANISATSIOONIDES

Tööstussektorit (sealhulgas VKEsid), akadeemilisi ringkondi ning teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioone kutsutakse üles:

- 3.1. kasutama raamistikku oma teadus- ja innovatsiooniprotsessides kemikaalide või materjalide väljatöötamiseks ning toetama sellega katsetamisperioodi;
- 3.2. tegema ohutuse ja kestlikkuse hindamiseks kättesaadavaks kvaliteetsed FAIR-andmed, rikkumata intellektuaalomandi õigusi ja eiramata turvakaalutlusi (kui need on asjakohased);
- 3.3. toetama selliste uute hindamismeetodite, mudelite ja vahendite väljatöötamist ja kättesaadavaks tegemist, mida saab raamistikku integreerida, et parandada ohutuse ja kestlikkuse hindamist;
- 3.4. toetama kutsealase koolituse ja hariduse õppekavade väljatöötamist, et tagada raamistiku rakendamiseks vajalike oskuste õpetamine.

4. ARUANDLUS SOOVITUSE TÄITMISE KOHTA

- 4.1. Liikmesriike, tööstussektorit, akadeemilisi ringkondi ja piirkondlikke organisatsioone julgustatakse komisjonile käesoleva soovitusena rakendamise kohta katsetamisperioodi kestel aru andma.
- 4.2. Aruandluse hõlbustamiseks avaldab komisjon aruandevormi. Edastatav teave peaks sisaldama järgmist:

- kuidas liikmesriigid, tööstussektor, ülikoolid ning teadus- ja tehnoloogiaorganisatsioonid raamistikku oma teadus- ja innovatsiooniprogrammides, tegevuses ja mujal kasutavad;
- algatused ja kasutusjuhtumid raamistiku katsetamiseks;
- algatused ohutuse ja kestlikkuse hindamise uute meetodite, mudelite ja vahendite väljatöötamiseks ning see, kuidas nendele tulemustele ligi pääseb ja neid kasutada saab;
- ohutuks ja kestlikuks kavandatud kemikaalide ja materjalide väljatöötamise algatused;
- hindamisaruanded, milles esitatakse raamistiku katsetamisel saadud tulemused;
- raamistiku kasutamisel kindlaks tehtud probleemid ja kitsaskohad;
- teave hindamissüsteemide ja künniste loomise kohta, mis võivad toetada läbivaadatud raamistikus mõiste „ohutuks ja kestlikuks kavandatud“ kriteeriumide kehtestamist.

Brüssel, 8.12.2022

*Komisjoni nimel
komisjoni liige
Mariya GABRIEL*

TÕESTATUD KOOPIA
Peasekretäri nimel

Martine DEPRez
Direktor
Otsustusprotsess ja kollegiaalsus
EUROOPA KOMISJON